

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в IV кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у IV кварталі 2023 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікування щодо зростання цін та девальвації залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами: баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 25.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 15.2%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги: 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 85.0%), у цілому по Україні – 52.4%. Головними чинниками інфляції респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 78.9% респондентів (у попередньому кварталі – 79.5%), у цілому по Україні – 77.4%;
- поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 15.0% (у III кварталі 2023 року – 22.5%). У цілому по Україні – 4.1% (таблиця);
- збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – 15.0% (як у попередньому кварталі). Водночас очікується уповільнення зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 8.3% (у III кварталі 2023 року – 26.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 9.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами: баланс відповідей – 13.2% (у попередньому кварталі – 21.1%). Водночас очікується зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 2.6% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 2.8%). У цілому по Україні баланси відповідей – 6.6% та «мінус» 6.9% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 15.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 6.5%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва нижчими темпами: баланси відповідей – 87.2% та 59.0% відповідно (у попередньому кварталі – 97.5% та 67.5% відповідно) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції нижчими темпами: баланс відповідей – 60.0% (у попередньому кварталі – 79.5%). Водночас респонденти очікують прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 35.0%) (графіки 4 і 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

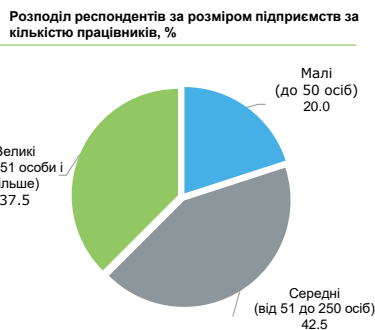
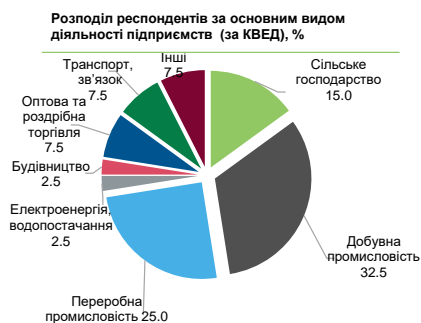
Підприємства області очікують зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 41.0% респондентів планують брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та наявність інших джерел фінансування (графік 10).

92.3% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 95.8%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

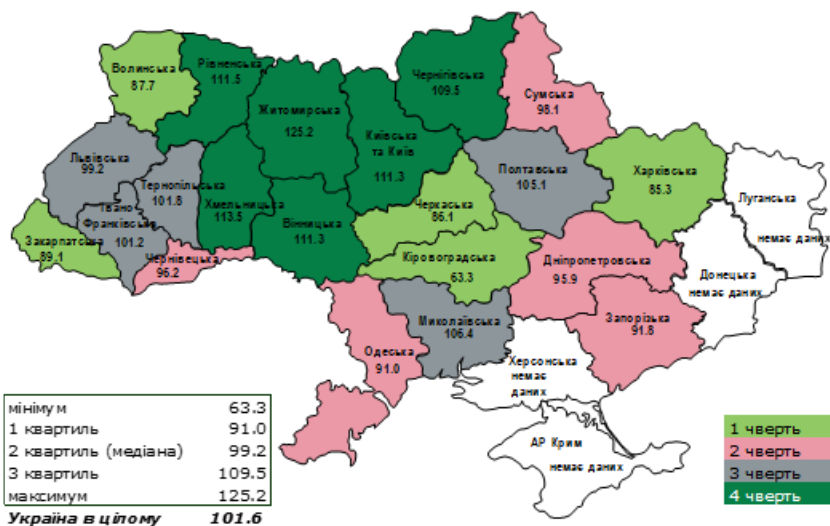
- поточний фінансово-економічний стан оцінюється як поганий: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 22.5%). У цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 20.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.7%);
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 20.0% (у III кварталі 2023 року – 12.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 27 листопада 2023 року;
- опитано всього 40 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

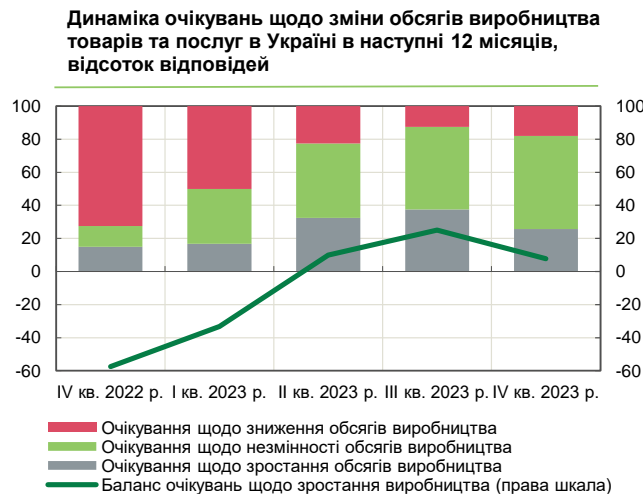
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-40.0	-9.5	10.0	22.5	15.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-32.5	-14.3	7.5	15.0	15.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-67.6	-42.5	-8.1	-2.8	-2.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-44.7	-30.0	13.5	21.1	13.2
кількості працівників	-35.0	-19.0	-5.0	0.0	-15.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

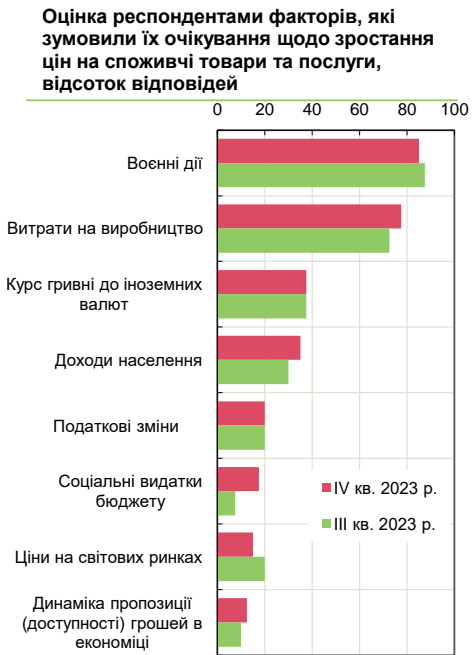
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

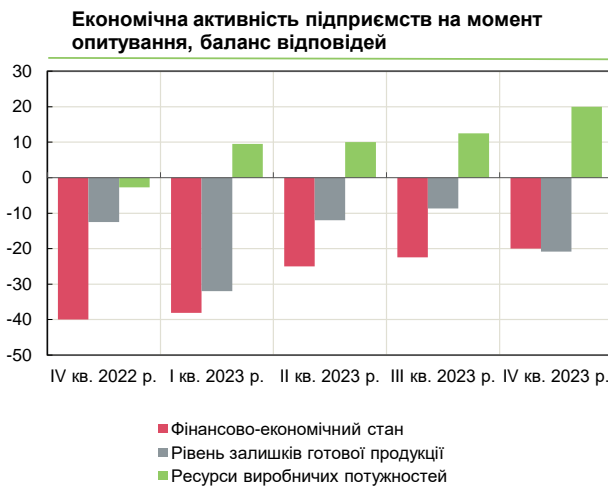
Графік 1

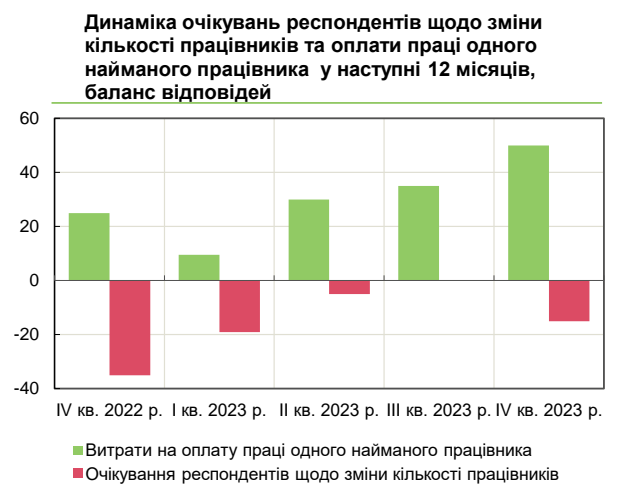
Графік 2

Графік 3

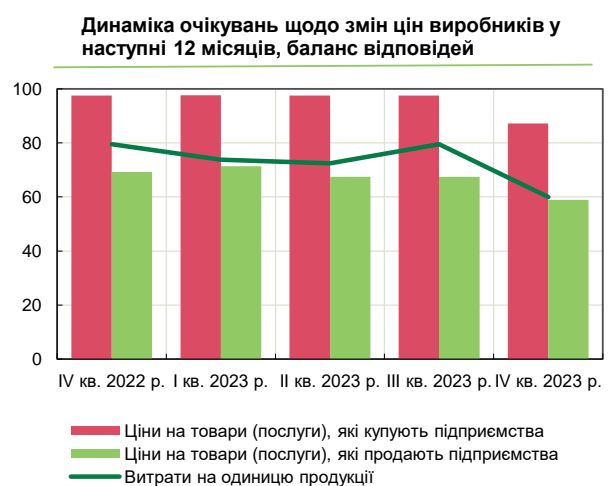
Графік 4

Графік 5

Графік 6

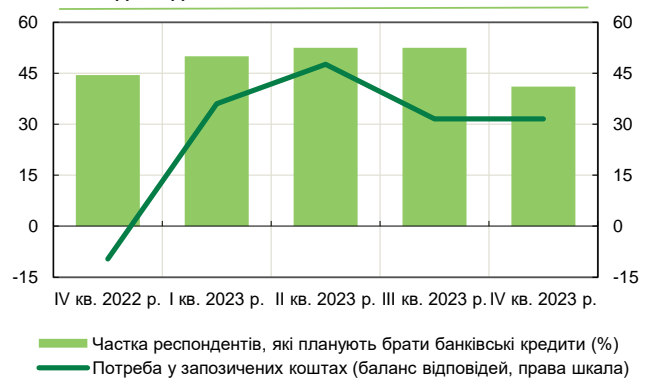
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

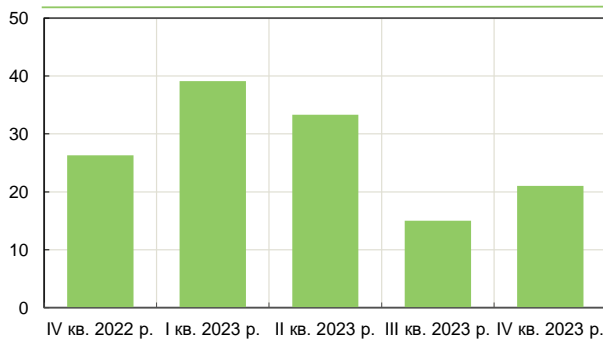
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

